

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

15.1.2012
J.nr.
Ref. SRN

Kommissionens meddelelse Energikøreplanen 2050,

KOM (2011) 885 endelig

Nyt notat

Resumé

Den overordnede målsætning med Energikøreplanen 2050 er at undersøge metoder til dekarbonisering af energisystemet i EU og i denne forbindelse undersøge de udfordringer, der er forbundet med at opfylde EU's langsigtede dekarboniseringsmål og samtidig garantere energiforsynings sikkerheden og konkurrenceevnen. Baggrunden for meddelelsen er således EU's forpligtelse til at reducere drivhusgasemissionerne med 80-95 pct. i forhold til 1990-niveauerne inden 2050.

De centrale budskaber i meddelelsen er.:

- *at dekarbonisering af energisektoren er mulig, og på lang sigt kan være billigere end de nuværende politikker;*
- *at usikkerhed er en væsentlig hindring for investeringer, at det haster med at udarbejde strategier for tiden efter 2020, hvis man vil undgå dyre omstillinger senere;*
- *at medlemsstater og investorerer har brug for konkrete milepæle, hvorfor næste skridt er at fastlægge den politiske ramme for 2030, som med rimelighed kan forudses, og som står i fokus for de fleste nuværende investorer;*
- *at bl.a. betydelige energibesparelser og en betydelig stigning i andelen af vedvarende energikilder er karakteristisk for samtlige dekarboniseringsscenarioer, og*
- *at Europas tilgang til energiudfordringen vil øge sikkerheden og solidariteten og sænke omkostningerne sammenlignet med parallelle nationale ordninger.*

Meddelelsen har i første omgang ingen direkte konsekvenser for dansk lov. Det er dog muligt, at Energikøreplan 2050 vil afføde en EU-proces, hvor der tages yderligere lovgivningsmæssige skridt med henblik på at fremme opfyldelse af EU's dekarboniseringsmål.

1. Baggrund

Europa-Kommissionen har den 15. december 2011 offentliggjort sin meddelelse om en ny energikøreplan – ”Energikøreplanen 2050”, (KOM(2011) 885).

Baggrunden for meddelelsen er EU’s forpligtelse til at reducere drivhusgasemissionerne med 80-95 pct. i forhold til 1990-niveauerne inden 2050 i forbindelse med de nødvendige reduktioner, som de udviklede lande skal foretage som gruppe. Energikøreplanen 2050 opstiller en række scenarier for udviklingen af den europæiske energisektor og bidrager til at skitsere udfordringerne i forhold til at nå EU’s langsigtede drivhusgasreduktionsmål i energisektoren under hensyn til energiforsyningsikkerhed og konkurrenceevne.

Der er tale om et sektorspecifikt bidrag til EU-Kommissionens 2020 flagskibsinitiativ for bæredygtig vækst. Energikøreplanen 2050 skal ses i sammenhæng med:

- EU’s køreplan for omstilling til en lav-emissionsøkonomi i 2050 – ”Low Carbon Economy Roadmap 2050” offentliggjort i marts 2011, med det overordnede formål, at identificere en omkostningseffektiv vej til at reducere EU’s udledninger af drivhusgasser med de 80-95 pct. i 2050. Dette mål tilsluttede Det Europæiske Råd sig i oktober 2009, og det svarer til den reduktion, der kræves af i-landene, hvis verdens middeltemperatur ikke skal stige mere end 2 grader.
- EU’s hvidbog om transport ”Transport 2050” offentliggjort i marts 2011.
- Energieffektiviseringsplanen for 2020 offentliggjort i marts 2011.
- EU’s køreplan for et ressourceeffektivt Europa offentliggjort i september 2011.

Meddelelsen påpeger, at 2020-målsætningerne for vedvarende energi, energieffektivisering og drivhusgasreduktion ikke er tilstrækkelige til at nå 2050-dekarboniseringsmålet. Det skaber usikkerhed om, hvad der skal følge efter 2020-dagsordenen, såvel hos investorer, offentlige myndigheder som borgere, og denne usikkerhed er en væsentlig hindring for de nødvendige investeringer.

2. Formål og indhold

Den overordnede målsætning med Energikøreplanen 2050 er at undersøge metoder til dekarbonisering af energisystemet i EU og i denne forbindelse undersøge de udfordringer, der er forbundet med at opfylde EU’s langsigtede dekarboniseringsmål og samtidig garantere energiforsyningsikkerheden og konkurrenceevnen.

Der analyseres 5 reduktionsscenarier (2,3,4,5 og 6) knyttet til målet om et kulstoffattigt og ressourceeffektivt energisystem i 2050 (80-95 pct. reduktion i udledningen i forhold til 1990). Resultaterne af alle reduktionsscenarierne er afhængig af om der indgås en global klimaaftale og der er et velfungerende globalt marked for CO₂. Der sammenlignes med 2 referencescenarier (hhv. (1) et scenarium med fuld implementering af EU’s klima- og energipakke og (2) et scenarium, der derudover omfatter effekten af forslagene til energieffektivitetsdirektiv og energibeskatningsdirektiv). Se nedenstående skema.

Scenarier

1	Status quo (fælles referencescenarium) Anvendes også i ”Køreplan for omstilling til en konkurrencedygtig lavemissionsøkonomi i 2050” og i hvidbogen ”Transport 2050”.
1a	Scenarium for aktuelle politiske initiativer (opdateret referencescenarium)
2	Scenarium for høj energieffektivitet
3	Scenarium for diversificerede forsyningsteknologier (Er en gengivelse af scenariet "Effektive og bredt anerkendte teknologier" i køreplanen frem mod en lavemissionsøkonomi og i hvidbogen om transport på baggrund af scenarium 1a.)
4	Scenarium for en stor andel af vedvarende energikilder
5	Scenarium for forsinket CCS (CO ₂ -opsamling og –lagring) og høj atomkraft andel.
6	Scenarium for en lille andel af atomenergi og høj CCS andel

Alle dekarboniseringsscenarier medfører en reduktion af drivhusgasemissionerne på 80 pct. og en reduktion af de energirelaterede CO₂-emissioner på 85 pct. inden 2050 sammenlignet med 1990. Desuden forudsættes de samme kumulative emissioner i løbet af beregningsperioden. I 2030 er de energirelaterede CO₂-emissioner 38-41 pct. lavere, og de samlede drivhusgasemissioner er 40-41 pct. lavere.

Meddelelsen fremhæver, at den gennemførte analyse af scenarier er vejledende og undersøger virkningerne, udfordringerne og mulighederne ved mulige metoder til modernisering af energisystemet. Der er ikke tale om "enten-eller"-løsningsmodeller, men der fokuseres på fælles elementer, som er i fremvækst og støtter en mere langsigtet investeringshorisont.

Det understreges, at en omstilling af det europæiske energisystem til at nå dekarboniseringsmålene er afgørende af hensyn til klimaet, sikkerheden og økonomien. Beslutninger, som træffes i dag, former allerede nu energisystemet for 2050. For at foretage den nødvendige omstilling af energisystemet i tide skal EU ifølge meddelelsen have meget større politiske ambitioner og en større følelse af, at det haster.

Den modelbaserede analyse viser, at dekarboniseringen af energisektoren kan gennemføres ved forskellige kombinationer af energieffektivitet, vedvarende energikilder, atomenergi og CCS, og at dekarbonisering af energisektoren er mulig, og på lang sigt svarer til eller er billigere end de nuværende politikker.

Analysen bygger på en række generelle forudsætninger, hvoraf en af de væsentligste er, at der iværksættes en global klimaindsats. Desuden antages det, at A-kraft fortsat er acceptabel i enkelte EU-lande, og at CCS kommerialiseres over tid. Skifergas og andre ukonventionelle gaskilder ses endvidere som potentielle vigtige nye forsyningskilder i Europa, om end der hermed er forbundet megen usikkerhed.

Analysen viser:

- At de samlede energisystemomkostninger, under de givne forudsætninger, i dekarboniseringsscenerierne ikke er højere end i reference-scenerierne.
- Dekarboniseringsscenerierne har væsentlig lavere priser på og udgifter til fossile brændsler, men omvendt væsentlig højere investeringsomkostninger.
- Dekarboniserings-scenerierne giver samme eller bedre energiforsyningsikkerhed end reference-scenerierne. EU's eksterne energiudgifter til import af olie, gas og kul vil blive væsentligt lavere under dekarboniseringen som følge af et væsentligt fald i importmængderne og -priserne.
- Der er behov for en integreret tilgang, og det er muligt at opnå et sikkert, konkurrencedygtigt og dekarboniseret energisystem i 2050.
- At dekarboniseringsscenerierne har en række elementer, såkaldte ”no regrets”-muligheder, som kan reducere emissionerne på en effektiv og økonomisk forsvarlig måde.
- Alle dekarboniseringsscenerierne omfatter betydelige forbedringer af energieffektiviteten.
- Alle dekarboniseringsscenerierne indebærer, at andelen af vedvarende energi i 2030 vil stige til ca. 30 pct. af det samlede bruttoenergiforbrug, og når op på mindst 55 pct. af det samlede bruttoenergiforbrug inden 2050.
- Den øgede anvendelse af vedvarende energikilder samt forbedringerne af energieffektiviteten kræver en moderne, pålidelig og intelligent infrastruktur, herunder lagring af elektricitet.
- Med tilstrækkelig transmissionskapacitet og et mere intelligent forsyningsnet kan håndteringen af den varierende vind- og solenergi i visse lokalområder også imødekommes gennem vedvarende energikilder andre steder i Europa. Derved kan behovet for og omkostninger til lagring, reserve- og grundlastkapacitet reduceres.
- At atomenergi bidrager til lavere systemomkostninger og priser på elektricitet. Atomenergi er mest udbredt i scenariet for forsinket CCS.
- CCS bidrager betragteligt til dekarbonisering i nogle af dekarboniserings-scenerierne og er mest udbredt i scenariet med atomenergibegrænsninger.
- Forudsat, at udviklingen af CCS-teknologien lykkes, vurderes kul fortsat at spille en vigtig rolle i forhold til en bæredygtig og sikker forsyning i fremtiden.
- Olie forbliver sandsynligvis en del af energimikset, også i 2050, og vil primært forsyne dele af passager- og godstrafikken over store afstande.
- Elektricitet vil udgøre en væsentlig større del af det endelige energiforbrug i alle dekarboniseringsscenerierne med en andel på 36-39 pct. inden 2050.
- Omkostningerne er ujævnt fordelt på tværs af sektorerne, idet den største omkostningsstigning for husholdningerne stammer fra højere omkostninger til direkte udgifter til energieffektivitet i forbindelse med udstyr, køretøjer og isolering.
- Emissioner af andre miljø- og sundhedsskadelige stoffer reduceres væsentligt i dekarboniseringsscenerierne. Bespargelserne opnået herved er ikke indregnet i omkostningsberegningerne.

Meddelelsen fremhæver, at der fortsat kan være brug for støtte (f.eks. energisubsidier) efter 2020 for at sikre, at udviklingen og udbredelsen af nye teknologier fremmes på markedet, og den skal udfases, efterhånden som teknologierne og forsyningskæderne

modnes, og svaghederne på markedet afhjælpes. Offentlige støtteordninger i medlemsstaterne skal være målrettede, forudsigelige, begrænsede i deres anvendelsesområde og afbalancerede og omfatte udfasningsbestemmelser.

Meddelelsen peger desuden på, at den sociale dimension af køreplanerne for dekarbonisering er afgørende, da overgangen til en lavemissionsøkonomi vil kræve en tilbundsående ændring i flere sektorer, hvilket påvirker virksomheder, beskæftigelse og arbejdsvilkår. Der skal tages fat på almen og faglig uddannelse på et tidligt tidspunkt for at undgå arbejdsløshed i visse sektorer og mangel på arbejdskraft i andre.

Meddelelsens klare budskab er, at investeringer kan betale sig, for så vidt angår vækst, beskæftigelse, energisikkerhed og lavere brændstofomkostninger. Omdannelsen skaber et nyt grundlag for den europæiske industri og kan øge konkurrenceevnen. Det fremhæves, at for at opnå dette nye energisystem skal 10 forhold være opfyldt:

1. Energi 2020 strategien skal opfyldes fuldt ud.
2. Energisystemet og samfundet som helhed skal være meget mere energieffektivt.
3. Der skal fortsat lægges særlig vægt på at udvikle vedvarende energi. EU's målsætning om 20 pct. vedvarende energi har indtil videre vist sig at være en effektiv drivkraft for udviklingen af vedvarende energi i EU, og der skal tages rettidigt hensyn til mulighederne for milepæle for 2030.
4. Større offentlige og private investeringer i F&U og teknologisk innovation er afgørende for at fremskynde markedsføringen af alle CO₂-besparende løsninger.
5. Det indre energimarked skal gennemføres fuldt ud inden 2014.
6. Energipriserne skal afspejle omkostningerne bedre, navnlig til de nye investeringer, der er nødvendige i hele energisystemet.
7. Der skal hurtigst muligt udvikles en ny energiinfrastruktur og -lagringskapacitet i EU og dens nabolande.
8. Sikkerheden for alle energiformer skal fortsat være i top.
9. Der skal gennemføres en bredere og mere koordineret EU-tilgang til internationale energirelationer.
10. Medlemsstaterne og investorerne har brug for konkrete milepæle. Køreplanen frem mod en lavemissionsøkonomi indeholder allerede milepæle for drivhusgasemissionerne. Næste skridt er at fastlægge den politiske ramme for 2030 som med rimelighed kan forudses, og som står i fokus for de fleste nuværende investorer.

Kommissionen vil på denne baggrund iværksætte initiativer, begyndende med omfattende forslag om det indre marked, vedvarende energi og nuklear sikkerhed i 2012.

Køreplanen vil blive opdateret regelmæssigt under hensyntagen til den seneste udvikling.

3. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig. Forslaget vil blive behandlet i ITRE-udvalget. Der er endnu ikke udpeget en ordfører. Desuden forventes ENVI-udvalget at have interesse grundet kobling til klimakøreplanen.

4. Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, da der er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

5. Gældende dansk ret

Meddelelsen har i første omgang ingen direkte konsekvenser for dansk lov. Det er dog muligt, at Energikøreplanen vil afføde en EU-proces, hvor der tages yderligere lovgivningsmæssige skridt i EU med henblik på at fremme opfyldelse af EU's dekarboniseringsmål.

6. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Meddelelsen baserer sig på en analyse og har derfor i sig selv ingen konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller klima. En evt. udmøntning af mål og konklusioner som opfølgning på køreplanen kan have betydelige statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser.

7. Høring

Energistyrelsen sendte den 16. december 2011, Kommissionens meddelelse om Energikøreplanen 2050, KOM(2011) 885, i høring med svarfrist den 6. januar 2012.

8. Generelle forventninger til andre landes holdning

Meddelelsen har endnu ikke været genstand for drøftelse. Det forventes, at flere medlemslande vil være skeptisk indstillede over for udgiftskrævende politikopfølgning.

9. Regeringens generelle holdning

Regeringen vil arbejde for en ambitiøs grøn vækst dagsorden i Europa, der kan bidrage til at skabe ny vækst og beskæftigelse i Europa og til bæredygtig og effektiv brug af ressourcer. Regeringen lægger vægt på, at EU lever op til målet om at reducere udledningerne af drivhusgasser med 80-95% i 2050. Regeringen hilser Energikøreplan 2050 velkommen som et godt udgangspunkt for at bidrage til denne dagsorden og iværksætte drøftelser om muligheder for at sikre en langsigtet udvikling mod en dekarboniseret energisektor karakteriseret ved ressourceeffektivitet, bæredygtighed, energisikkerhed, konkurrenceevne, og solide offentlige finanser. Regeringen vil arbejde for, at meddelelsen bidrager til at fremme, at EU når sine langsigtede klima- og energimål og bidrager til at understøtte arbejdet for, at der i EU fastlægges bindende mål for energibesparelser og vedvarende energi – og-

så efter 2020 – og at EU's målsætning for reduktion af CO₂-udledningen i 2020 sættes op fra 20 pct. til 30 pct. Den private sektor og herunder offentlig private-partnerskaber har en vigtig rolle i forhold til at finansiere denne omstillingsproces.

10. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Meddelelsen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.